

Kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen, nelipyöräisten, niiden perävaunujen sekä kevyiden sähköajoneuvojen rakenne ja varusteet

TRAFICOM/46396/03.04.03.00/2020

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Tällä määräyksellä Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen, nelipyöräisten, niiden perävaunujen sekä kevyiden sähköajoneuvojen rakenteesta ja varusteista. Määräyksenantovaltuus perustuu uuden ajoneuvolain (82/2021) 13§ 3 momenttiin, 16 §, 49 §, 139 § 6 momenttiin ja 144 § 4 momenttiin. Määräyksellä kumotaan Liikenteen turvallisuusviraston 5.10.2018 antama määräys kaksi- ja kolmipyöräisten ajoneuvojen, nelipyöräisten, niiden perävaunujen sekä kevyiden sähköajoneuvojen rakenteesta ja varusteista (TRAFI/147282/03.04.03.00/2018).

Määräyksen vastaisen toiminnan seuraamuksista säädetään ajoneuvolain (82/2021) 10 luvussa.

Määräyksen valmistelu

Määräysluonnos on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa. Määräyshankepäättöksen antamisesta on tiedotettu Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ja sähköpostitse tieliikenteen määräysvalmistelun tiedostuslistalle ilmoittautuneille. Sidosryhmillä ja kansalaisilla on ollut mahdollisuus kommentoida hanketta valmistelun edetessä.

Määräysluonnoksesta on pyydetty kirjalliset lausunnot ajalla 24.6.-19.8.2020. Lausuntopyyntö on julkaistu lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ja lausuntopalvelu.fi -palvelussa. Määräysluonnosta kommentoivat Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Suomen Motoristit Ry, A-Katsastus Oy, Poliisihallitus, MMAF Ry, Pyöräliitto, Liikenneturva, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry, Suomen Taksiliitto ry, yksi yksityishenkilö ja Oy Testmill Ltd. Lisäksi Onnettomuustutkintainstituutti, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Puolustusministeriö, Suomen Taksiliitto ry ja Sisäministeriö ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa määräysluonnoksesta. Annetut lausunnot ja niiden huomioiminen määräyksen valmistelussa ilmenevät tarkemmin perustelumuistion liitteenä olevasta kommenttikoosteesta.

Määräysluonnos on notifioitu teknisten määräysten ilmoitusmenettelyn mukaisesti (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535).

Arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksellä ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia eikä sillä ole vaikutusta esteettömyyteen.

Määräysmuutoksilla kevennetään hieman yksilöllisesti ja yksittäin valmistettujen L-luokan ajoneuvojen vaatimustenmukaisuuden osoittamistapoja muutos- ja rekisteröintikatsastuksessa.

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja ympäristöön pysyvät pääosin nykyistä vastaavalla tasolla.

Määräyksellä ei ole merkittäviä vaikutuksia viranomaisen eikä kansalaisten toimintaan. Nämä vaikutukset pysyvät pääosin nykyistä vastaavalla tasolla.

Yksityiskohtaiset perustelut

Kohta 1.1 Määräyksen tarkoitus

Kohtaan 1.1 määräyksen tarkoitus tehdään tarpeelliset muutokset säädösviittauksiin ja vastuullisen viraston nimi päivitetään Liikenteen turvallisuusvirastosta Liikenne- ja viestintävirastoksi. Lisäksi kohdan luetteloon korjataan ajoneuvolain 13 §:n valtuutuksen mukaisesti määräyksenantovaltuutta koskemaan myös ajoneuvon ominaisuuksia ja komponentteja. Kohdan sanajärjestys muutetaan vastaamaan ajoneuvolain hierarkkiseksi suunniteltua säädöskohteiden välistä järjestystä.

Kohta 1.2 Soveltamisala

Kohdassa 1.2 korjataan määräyksen soveltamisalaa siten, että määräystä sovelletaan L-luokan ajoneuvoihin ja polkupyöriin, niiden perävaunuihin sekä kevyisiin sähköajoneuvoihin kyseisten ajoneuvojen rakenteen ja varusteiden sijaan. Määräykset annetaan soveltamisalaan kuuluvien ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista.

Määräyksen soveltamisalan ulkopuolelle rajataan L-luokan ajoneuvon perävaunun nastarenkaat ja rengasnasta -yhdistelmät, joista määrätään erikseen. Keskeinen sisältö siirretään soveltamisalan rajauksia koskevaan kohtaan.

Soveltamisalaa koskevaa kohtaa täsmennetään myös sotilasajoneuvoa koskevan sääntelyn rajausten osalta. Kumotun ajoneuvolain 1090/2002 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti sotilasajoneuvolla tarkoitetaan puolustusvoimien hallinnassa olevaa tai puolustusvoimien käyttöön erityisesti tarkoitettua ajoneuvoa sekä toisen valtion asevoimien omistamaa tai sen käytössä olevaa ajoneuvoa.

Kumotussa ajoneuvolaissa 1090/2002 on asetettu sotilasajoneuvoja koskevia poikkeuksia, jotka tulee ottaa huomioon myös tässä määräyksessä. Sotilasajoneuvoja varten on valmisteilla oma sotilasajoneuvolaki, joten uusi ajoneuvolaki 82/2021 koskee sotilasajoneuvoja vain siirtymäsäännösten osalta. Tämä määräys koskee sotilasajoneuvoja siltä osin kuin ajoneuvolaissa tai sen nojalla ei ole annettu kyseisiä ajoneuvoja koskevia erityissäännöksiä.

Lisäksi kohtaan otetaan informatiivinen maininta siitä, että erikoiskuljetuksessa käytettävän ajoneuvon on täytettävä sekä tämän määräyksen, että nimenomaiset erikoiskuljetuksia koskevat säännökset ja määräykset.

Kohdasta poistetaan informaatioviittaus sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan maastoajoneuvon ja moottorityökoneen käyttäjälle aiheutuvien riskien rajoittamista koskeviin säädöksiin, joista virastolla ei ole toimivaltaa.

Kohdasta poistetaan viittaukset eräiden teknisten laitteiden vaatimustenmukaisuudesta annettuun lakiin (1016/2004) ja koneiden turvallisuudesta annettuun valtioneuvoston asetukseen (400/2008).

Soveltamisalasta poistetaan myös vanhentuneet informatiiviset viittaukset L-luokan ajoneuvon muuttamista ja korjaamista koskevaan sääntelypohjaan, jotka eivät kuulu määräyksen soveltamisalaan, jollei niissä erikseen soveltamisesta toisin määrätä.

Kohta 1.3 Määritelmät

Kohdassa 1.3 annetuista määritelmistä muutetaan kirjainluettelo numeroinniksi ja lisätään viittaus ajoneuvolain määritelmien soveltamiseen.

Kohdan mukaan määräyksessä tarkoitetaan yksittäiskappaleena valmistetulla ajoneuvolla ajoneuvolain 45 §:ssä tarkoitettua tieliikennekäyttöön yksittäiskappaleena valmistettua tai yksittäiskappaleena valmistettua maahantuotua ajoneuvoa. Maahantuodulla ajoneuvolla tarkoitetaan nimenomaisesti yksittäiskappaleena valmistettua ajoneuvoa, joka on tuotu maahan tämän jälkeen.

Määritelmistä poistetaan valmistajan määritelmä. Valmistajaa ei ole tyhjentävästi määritelty ajoneuvolaissa vaan sillä viitataan ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen valmistajaan.

Valmistajan edustaja on kuitenkin lailla määritelty. Ajoneuvolain 2 §:n 1 momentin 48 kohdan mukaisesti valmistajan edustajalla tarkoitetaan sitä, jonka ajoneuvon, järjestelmän, komponentin, erillisen teknisen yksikön, osan tai varusteen valmistaja on valtuuttanut edustamaan itseään hyväksyntäviranomaisiin ja markkinavalvontaviranomaisiin nähden sekä toimimaan puolestaan tyyppi- tai yksittäishyväksyntään liittyvissä asioissa. Koska asiasta säädetään jo lain tasolla, ei annetusta määritelmästä poikkeavaa määritelmää samalle termille ole syytä säilyttää.

Lisäksi yksittäiskappaleena valmistetun ajoneuvon määritelmä muutetaan ajoneuvolain (82/2021) mukaiseksi. Yksittäiskappaleena valmistetulla ajoneuvolla tarkoitetaan ajoneuvolain (82/2021) 45 §:ssä tarkoitettua tieliikennekäyttöön yksittäiskappaleena valmistettua tai maahantuotua ajoneuvoa.

Kohta 2 2 Direktiivien, EY- ja EU-asetusten sekä E-sääntöjen mukaiset vaatimukset

Kohtaan 2 tehdään tarpeelliset muutokset säädösviittauksiin sekä pieniä kielellisiä tarkistuksia ja täsmennyksiä. Lisäksi kohdasta siirretään liitteen 1 soveltamista koskevat määräykset liitteeseen, jossa on annettu myös muut liitteen taulukon soveltamista koskevat määräykset. Siirrolla ei ole vaikutuksia määräyksen sisältöön vaan sillä pyritään välttämään päällekkäistä tai ristiriitaista sääntelyä.

Kohdan toisesta kappaleesta poistetaan maininta yksittäishyväksynnässä hyväksyttävistä poikkeuksista, koska yksittäishyväksyntää koskeva sääntely ei koske L-luokan ajoneuvoja.

Kohdat 3.2 ja 5.4 (L-luokan ajoneuvon/ L-luokan ajoneuvon ja polkupyörän perävaunun) Hitaan ajoneuvon kilpi

Kohdissa 3.2 ja 5.4 määrätään hitaan ajoneuvon kilvestä. Hitaan ajoneuvon kilvestä on säädetty ajoneuvojen käytöstä tiellä annetun asetuksen (1257/1992, käyttöasetus) 51 a §:ssä. Käyttöasetus on kumoutunut 1.6.2020 uuden tieliikennelain (729/2018) voimaantulon myötä. Hitaan ajoneuvon kilpeä koskeva sääntely on siirretty tieliikennelain 103 §:ään. Tieliikennelain 103 §:n perusteluiden (HE 180/2017, s. 238) mukaan hitaan ajoneuvon kilvestä säädetään ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista annetussa valtioneuvoston asetuksen (1270/2014) 4 §:ssä.

Liikenteen turvallisuusvirasto (nyk. Liikenne- ja viestintävirasto) voi antaa tarkempia määräyksiä hitaan ajoneuvon kilvestä ajoneuvolain 44 §:n nojalla.

Hitaan ajoneuvon kilpeä koskevaa sijoittelua koskevaa määräystä täsmennetään siten, että jatkossa edellytetään, että kilpi sijoitetaan ajoneuvon pituussuuntaisen keskilinjän vasemmalle puolelle. Lisäksi kohtaa täydennetään siten, että kilpi ei saa peittää pakollisen valaisimen ja heijastimen lisäksi rekisterikilpeä.

Kohta 3.3 Suojakypärä

Määräyksen 3.3 kohdassa määrätään suojakypärästä. Tieliikennelain 92 §:n mukaisesti kuljettajan ja matkustajan on aina käytettävä tyypiltään hyväksyttyä asianmukaisesti kiinnitettyä suojakypärää ajattaessa

moottoripyörällä, sellaisella kolmipyörällä, nelipyörällä, raskaalla nelipyörällä tai kevyellä nelipyörällä, jota ei ole varustettu korilla tai suojakaarella, mopolla, moottorikelkalla sekä sellaisella maastoajoneuvolla tai traktorilla, joka on varustettu ohjaustangolla ja satulamallisella istuimella, mutta jota ei ole varustettu korilla eikä suojakaarella.

Pykälässä veloitetaan kuljettaja myös huolehtimaan siitä, että alle 15-vuotias matkustaja käyttää suojakypärää. Velvollisuus käyttää suojakypärää on ulotettu koskemaan myös edellä mainituissa ajoneuvoissa tarkoitettujen ajoneuvojen perävaunussa olevia matkustajia silloin, kun perävaunua ei ole varustettu umpinaisella korilla eikä suojakaarella.

Polkupyöräilijän ja polkupyörän matkustajan on puolestaan pykälän mukaisesti yleensä käytettävä suojakypärää ajon aikana. Samoin kuin hitaan ajoneuvon kilpeä koskevan sääntelyn osalta, säädetään varusteiden teknisten vaatimusten tarkempien määräysten antamisen valtuutuksista ajoneuvolailla (82/2021), jonka 13 §:n 6 momentin 2 kohdan mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa tarkemmat määräykset ajoneuvon järjestelmiä, komponentteja, erillisiä teknisiä yksiköitä, osia ja varusteita koskevista vaatimuksista.

Kohdat 3.4 ja 3.5 Taksivalaisin ja taksamittari

Taksivalaisimesta määrätään Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä ajoneuvojen merkki- ja varoitusvalaisimien, työ- ja apuvalaisimien, hälytysajoneuvojen äänimerkinantolaitteiden sekä eräiden ajoneuvojen heijastimien ja heijastavien merkintöjen teknisistä vaatimuksista ja asennuksesta ajoneuvoon.

Taksimittarista säädetään 1.6.2021 alkaen liikenteen palveluista annetussa laissa (320/2017 §). Samalla taksimittarista annetaan kaikkia ajoneuvoluokkia koskevat yhteiset määräykset erillisellä määräyksellä taksamittareista. Muutoksen johdosta kohta on voimassa 31.5.2021 saakka, jonka jälkeen kohdan soveltaminen päättyy 1.6.2021 alkaen.

Kohta 4.1. (Polkupyörän) yleiset turvallisuusvaatimukset

Polkupyörän yleisiä turvallisuusvaatimuksia koskevaan 4.1 kohtaan tehdään tarpeelliset muutokset säädösviittauksiin sekä pieniä kielellisiä tarkistuksia, joilla ei ole sisällöllisiä vaikutuksia. Kohdasta muutetaan viittaus urheilu- ja kilpakäyttöön tarkoitettuun polkupyörästä viittaukseksi ainoastaan yksittäin valmistettuun tai yksittäin maahantuotuun polkupyörään. Ajoneuvolain (82/2021) 14 § mukaan urheilu- ja kilpapolkupyörät saavat poiketa ajoneuvolain 13 § vaatimuksista ja siten myös tämän määräyksen vaatimuksista ja ovat siten vapautettu myös tästä vaatimuksesta. Vapautus lisättiin kuitenkin koskemaan kaikkia yksittäin valmistettuja polkupyöriä, sillä tuoteturvallisuusvaatimusten täyttymisen toteaminen on näiden osalta käytännössä mahdotonta. Yksittäin valmistettu polkupyörä on esimerkiksi omavalmisteen polkupyörä, jollaiseksi lasketaan myös erikseen hankituista valmiista komponenteista ja osista koottu polkupyörä. Huomioitavaa on, että tällaisen pyörän on täytettävä ajoneuvolain (82/2021) polkupyörää koskevat vaatimukset ja tämän määräyksen muut polkupyörää koskevat vaatimukset, ellei määräyksessä ja laissa erikseen muuten mainita.

Yksivaihteisen polkupyörän vapautus kahdesta jarrulaitteesta säilyy, vaikka sanamuoto muuttuu. Tietyt klassikkopyörämallit ovat tällaisia pyöriä, joissa on yleensä vain takarenkaaseen vaikuttava jalkajarru.

Kohta 4.2 (Polkupyörän) heijastinvaatimukset

Polkupyörän heijastinvaatimuksia koskevasta 4.2 kohdasta poistetaan kilpa- tai urheilukäyttöön tarkoitettua polkupyörää koskevat lievennykset, sillä ajoneuvolain (82/2021) 14 § mukaan tällaiset

polkupyörät saavat poiketa ajoneuvolain 13 § mukaisista vaatimuksista ja siten myös tämän määräyksen vaatimuksista. Asiasta ei ole enää tarve määrätä.

Määräykseen lisättiin sallittuja heijastimia, jotta monimutkaisimpiinkin polkupyöriin olisi useammin mahdollista asentaa heijastimet. Esimerkiksi heijastavin tarroin on usein mahdollista toteuttaa edellytetty sijoittelu tarkoituksenmukaisesti. Kohtaan lisätään vaihtoehtoisiksi heijastinvaatimuksiksi kaikille heijastimille polkupyöräheijastinstandardi SFS-ISO 6742-2 sekä sivuheijastimelle heijastinstandardi SFS-EN 13356:2001 tyyppin 3 mukaiset kiinnitettävät heijastimet (ns. tarraheijastimet). SFS-ISO 6742-2 mukaiset heijastimet ovat olleet sallittuja aikaisemminkin, sillä standardin mukaiset heijastimet ovat sallittuja vaihtoehtoisena vaatimuksena L1e-A-luokan ajoneuvoille. L1e- A -luokan ajoneuvon vaatimukset puolestaan ovat polkupyörän vaihtoehtoisia vaatimuksia voimassa olevan määräyksen mukaisesti. Muutoksella helpotetaan määräyksen tarkoituksenmukaista soveltamista. SFS-EN 13356 -standardin tyyppin 3 mukaisia kiinnitettäviä heijastimia ovat esimerkiksi tarrakiinnikkeiset heijastimet, joita on yleisesti hyvin saatavilla. Ohut rungonmyötyäinen heijastin ei ole yhtä herkkä vaurioitumaan tai irtoamaan esimerkiksi maastoajossa kuin kovamuoviset muut hyväksytyt heijastimet.

Kohdat 4.3 ja 6 (Polkupyörän/kevyen sähköajoneuvon) valaisimet

Kohtien 4.3 ja 6 määräykset koskien ajoneuvon käyttöä muutetaan määräysvaltuuden mukaisiksi määräyksiksi ajoneuvon rakenteesta ja varusteista. Tieliikennelain 49 §:n 2 momentin mukaan muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua ajoneuvoa ajettaessa on käytettävä eteenpäin valkoista tai vaaleankeltaista valoa näyttävää valaisinta ja taaksepäin punaista valoa näyttävää valaisinta, kun ajoneuvoa ajetaan tiellä pimeään tai hämärän aikaan taikka näkyvyyden ollessa sään vuoksi tai muusta syystä huonontunut. Kohtaa muutetaan vastaamaan uutta lain sanamuotoa siten, että keliolosuhteisiin liittyvät käytösäännöt tulevat suoraan lainsäädännöstä. Jatkossa määräyksellä täsmennettäisiin sallittujen valaisinten tarkempi määrä ja sijoittelu.

Kohta 4.4 Yksittäiskappaleena valmistettu L1e-A –luokan ajoneuvo

Määräysvalmistelun alkuvaiheessa ja lausuntokierroksella esillä ollut vaatimus täyttää puiteasetuksen 168/2013 (EU) tekniset vaatimukset yksittäin valmistetuille L1e-A -luokan polkupyöriille poistettiin ja kohtaan palautettiin kumotussa aikaisemmassa määräyksessä ollut mahdollisuus poiketa puiteasetuksen vaatimuksista, jos ajoneuvo täyttää polkupyörän vaatimukset. Kohdan sanamuotoa muutettiin siten, että sähkömoottorin sijaan on viitattu sähkömoottoreihin, sillä ajoneuvolaissa (82/2021) puhutaan polkupyörän vaatimuksien yhteydessä sähkömoottoreista monikossa. Lisäksi lisättiin tekstiin täsmennys, että poikkeus on mahdollinen ainoastaan sähkökäyttöisille L1e-A -luokan ajoneuvoille. Vaatimuksen tiukennusta perusteltiin määräyksen alkuperäisessä perustelumuistiossa komission tulkinnalla, joka sallii L1e-A -luokan ajoneuvoille mahdollisuuden kulkea ilman polkemista ja vaarana oli, että luokkaa hyödynnetään ajoneuvoilla, jotka ovat ominaisuuksiltaan lähempänä moottoriajoneuvoja, kuin polkupyöriä. Kuitenkin ajoneuvoluokka on pääasiassa säilynyt polkupyörään verrattavien ajoneuvojen luokkana. Kevyemmillä vaatimuksilla sähkökäyttöisille luokan ajoneuvoille pyritään tukemaan ympäristöystävällisen liikkumisen innovaatioita. Luokan vaatimuksia on kuitenkin arvioitava seuraavan määräyshankkeen yhteydessä.

Kohta 5.3 (L-luokan ajoneuvon ja polkupyörän perävaunun) valaisimet ja heijastimet

Kohdan 5.3 neljännen kappaleen numeraaliset arvot tarkennetaan desimaalin tarkkuudelle muuta määräystä vastaavalla tavalla. Kohtaan lisättiin enintään 0,50 metriä leveille perävaunuille vapautus etuheijastinvaatimuksesta, sillä vetoajoneuvoa kapeamman perävaunun etuheijastimille ei ole liikenneturvallisuuden kannalta merkitystä.

Sijoitteluvaatimuksista poistettiin O-luokan vaatimuksia tiukemmat vaatimukset, sillä O-luokan vaatimukset ovat olleet vaihtoehtoisina vaatimuksina jo aikaisemmin ja tätä tiukemmat vaatimukset ovat siis turhia.

Alle 0,8 metriä leveille perävaunujen heijastimille sallitaan aikaisempaa suuremmat poikkeamat etuheijastimien sijoittelulle. Lausuntopalautteesta kävi ilmi, että markkinoilla on useita kapeampia polkupyörien perävaunuja, joihin on vaikea saada asennettua enintään 10° poikkeamalla suoraan eteenpäin heijastimia. Muutoksella helpotetaan näiden ajoneuvojen varustamista etuheijastimilla.

Sallituiksi valaisimiksi lisättiin selvyiden vuoksi etu-, jarru-, suunta- ja takavalaisimet. Valaisimet ovat olleet sallittuja, sillä O-luokan vaatimukset ovat olleet vaihtoehtoisina myös L-luokan ajoneuvon ja polkupyörän perävaunuille.

Määräykseen lisättiin pinta-alavaatimus E-säännön 104 mukaisesta heijastavasta materiaalista tehdyille takaheijastimille. Vaatimuksella varmistetaan, että ajoneuvon kiinnitetty heijastin on heijastavuusominaisuuksiltaan lähellä muita sallittuja heijastimia.

Polkupyörän sivuheijastimiksi jo sallitut E-säännön 88 mukaiset heijastimella varustetut renkaat sallittiin määräyksessä myös polkupyörän perävaunulle. Lisäksi tässä määräyksessä polkupyörille uusina sallittuina heijastimina sallitut standardin SFS-EN 13356:2001 tyyppin 3 mukaiset kiinnitettävät heijastimet sallitaan myös polkupyörän perävaunuille.

Kohta 5.5 (L-luokan ajoneuvon ja polkupyörän perävaunun) Roiskesuojat

Kohdan sanamuotoa muutettiin selkeämpään muotoon. Viittaus vastaavasta roiskumisen estämisestä muutettiin viittaukseen vastaavasta renkaan peittymisestä. Vaatimuksen täyttymisen voi tällöin todeta selkeämmin.

Kohta 6 Kevyt sähköajoneuvo

Kevyttä sähköajoneuvoa koskevaan 6 kohtaan lisätään puuttuvat määräykset kevyen sähköajoneuvon perävaunun valaisin- ja heijastinvaatimuksista. Kevyen sähköajoneuvon perävaunun valaisinten ja heijastinten tulee täyttää samat vaatimukset kuin on asetettu polkupyörän perävaunulle. Muutos on tarpeen liikenneturvallisuuden kannalta, jotta myös kyseisen ajoneuvoluokan perävaunuilla on jatkossa tarkemmat näkyvyysvaatimukset. Kevyisiin sähköajoneuvoihin kiinnitettävät perävaunut vastaavat polkupyöriin kiinnitettäviä perävaunuja, joten polkupyörän perävaunua koskevien vaatimusten täyttämisen ei katsota olevan kohtuuttoman vaikeasti toteutettavissa.

Kohta 7 Polkupyörän ja kevyen sähköajoneuvon hyväksynnässä sovellettavat melun ja päästöjen raja-arvot

Vaatimukset polkupyörän ja kevyen sähköajoneuvon hyväksynnässä sovellettavista melun ja päästöjen raja-arvoista siirretään valtioneuvoston asetuksen ajoneuvojen rakenteesta ja varusteista 11 a §:stä määräyksen tasolle. Vaatimukset säilyvät ennallaan.

Kohdassa 7 ollut kohta muuttoajoneuvojen ja eräiden muiden ajoneuvojen vaatimusten mukaisuudesta, siirtyy kohdaksi 8 ja kohdassa 8 ollut kohta vaatimusten voimaantulosta siirtyy kohdaksi 9.

Liite 1

Määräyksen liitteestä 1 siirretään yksittäiskappaleena valmistettua L1e-A -luokan moottorilla varustettua polkupyörää koskevat määräykset uudeksi 4.4 kohdaksi määräystekstiin.

Määräyksen liitteessä 1 annetaan määräykset L-luokan ajoneuvoja koskevista kansallisista poikkeuksista. Kohtaan siirretään liitteen soveltamista koskevat määräykset kokonaisuudessaan määräyksen selkeyden tueksi. Muutoksatsastuksen osalta vaihtoehtoisia osoittamistapoja annetaan myös L-luokan ajoneuvon rakenteen muuttamista koskevalla määräyksellä TRAFICOM/497838/03.04.03.00/2019.

Taulukon kohdan 18 (Moottorin suurin vääntömomentti ja suurin nettoteho) asetusviittauksesta on korjattu aikaisemmassa määräyksessä ollut kirjoitusvirhe. Asetuksen numero 3/2014 on korvattu oikealla asetuksen numerolla 134/2014.

Liitteen 1 alaviitteet

Taulukon kohdan 18 kohtaan koskien yksilöllisesti valmistetun ajoneuvon moottoritehoa, lisätään lausuntopalautteen perusteella uusi alaviite xx, jolla moottorin tehon osoittamistavaksi lisätään tehomittauksen lisäksi myös mahdollisuus esittää teho suurina sarjoina valmistetun moottorin valmistajan tai valmistajan edustajan todistuksella. Todistuksen tulee olla yksilöitävissä moottoriin ja siinä esitetty tehoarvo tulee olla asetuksen 134/2014 mukainen suurin jatkuva nimellisteho sähkömoottorin osalta tai nettoteho polttomoottorin osalta. Todistus on oltava yksilöitävissä moottoriin.

Taulukon hybridi- ja sähköajoneuvojen sähköturvallisuuden vaatimusten osoittamista koskevan kohdan 48 osoittamistavaksi on vaihdettu C:n tilalle H koskien yksilöllisesti valmistetun ajoneuvon rekisteröinti- ja muutoksatsastusta. Vaatimus on myös osoitettava jatkossa puiteasetuksen vaatimusten mukaan sähköturvallisuuslain sijasta. Osoittamistapa tiukentuu, mutta hyväksytyn asiantuntijan pätevyysalueitaan vastaava selvitys vaatimusten täyttymisestä ei ole kustannuksiltaan kohtuuton. Ajoneuvon turvallisuuden taso on tällöin selkeämmin varmistettu, eikä selvitystä tarvitse enää erikseen tulkita katsastuksen yhteydessä.

Alaviitteen iv osoittamistapaa tarkennetaan viittaukseksi Liikenne- ja viestintäviraston L-luokan ajoneuvon rakenteen muuttamista koskevan määräyksen (TRAFICOM/497838/03.04.03.00/2019) raja-arvoihin. Alaviitteestä poistetaan vanhentuneet määräyksen katalysaattorilla varustamattoman ajoneuvon direktiivin 97/24/EY mukaisten päästövaatimusten täyttymisestä käytönaikaisella pakokaasupäästöjen mittauksella siten, että pakokaasupäästöjen CO-arvo on enintään 3,5 % ja HC-arvo 600 ppm, moottorin käyntinopeuden vastatessa 1/3 moottorin suurimman tehon pyörintänopeudesta. Jatkossa sovellettaisiin lähtökohtaisesti ajoneuvon ensimmäisen käyttöönottoajankohdan mukaisia raja-arvoja. Yksilöllisesti valmistetun ajoneuvon pakokaasupäästöjen vaatimustenmukaisuus voidaan jatkossakin teknisesti osoittaa käytönaikaisella mittauksella siten, että pakokaasupäästöjen CO arvo on enintään 3,5 prosenttia ja HC arvo 600 ppm. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 15 §:n mukaisia pakokaasupäästöttestauksia ei käytännössä ole sovellettu yksilöllisesti valmistetuille ajoneuvoille, joten asetuksen mukaista vaihtoehtoista vaatimusta siitä, että haitallisten päästöjen taso ei saa ylittää kaksi- ja kolmipyöräisten moottoriajoneuvojen tietyistä osista ja ominaisuuksista annetun neuvoston ja Euroopan parlamentin direktiivin 97/24/EY 5 luvun liitteessä II säädettyjä päästövaatimuksia, ei ole tarpeen säilyttää.

Alaviitteessä xi sallittuja poikkeuksia valaisinvaatimuksiin täsmennetään ja kohdan tulkinnanvaraisuutta poistetaan. Alaviitteeseen otetaan aiempaa tarkemmat määräykset sallituista poikkeuksista. Valaisimien asennusvaatimuksista saa poiketa edellyttäen, että pakolliset valaisimet ovat asennettuna. Esimerkiksi valaisimien koko- ja sijoitteluvaatimuksista voidaan poiketa geometriselle näkyvyydelle asetettujen vaatimusten sallimissa rajoissa. Lisäksi valaisimen asennuksen on täytettävä geometristä näkyvyyttä koskevat vaatimukset ja valaisimen valon värin on oltava vaatimustenmukainen. Alaviitteeseen lisätään lausuntopalautteen perusteella vaihtoehtoiseksi osoittamistavaksi mahdollisuus noudattaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen TRAFICOM/497838/03.04.03.00/2019 moottoripyörän ja mopon valaisinlaitteita ja niiden asennusta koskevia määräyksiä.

Alaviitteen xii vaatimuksia yhdenmukaistetaan L-luokan rakenteen muuttamista koskevan määräyksen sanamuotojen kanssa. Jatkossa ei edellytettäisi, että ja sytytystulpanjohtimissa ja -hatussa on merkintä häiriösuojauksesta vaan riittävää olisi, että ja sytytystulpanjohtimissa ja -hatussa on häiriösuojaus.

Alaviitteen xiv viittaus L-luokan ajoneuvon rakenteen korjaamisesta ja muuttamisesta annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen päivitetään viittaukseksi Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen L-luokan ajoneuvon rakenteen muuttamisesta.

Alaviitteen vii viittaus kumottuun ajoneuvon rakenteesta ja varusteista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 15 §:ään poistetaan ja lainkohdan sisältö siirretään määräyksen tasolle. Melun osalta raja-arvoina säilytetään nykytilaa vastaavina. Melun taso ei saa ylittää A-painotettua äänitasoa: a) 96 desibeliä, jos moottorin sylinteritilavuus on enintään 80 kuutiosenttimetriä; b) 99 desibeliä, jos moottorin sylinteritilavuus on yli 80, mutta enintään 175 kuutiosenttimetriä; tai c) 103 desibeliä, jos moottorin sylinteritilavuus on yli 175 kuutiosenttimetriä. Mittaustapana on Liikenne- ja viestintäviraston L-luokan ajoneuvon rakenteen muuttamisesta annetun määräyksen (TRAFICOM/497838/03.04.03.00/2019) liitteen 3 mukainen mittaustapa

Alaviitteen viii sanamuotoa täsmennetään tulkinnanvaraisuuden vähentämiseksi siten, että jatkossa häipymistestiä ei tarvitse suorittaa, jos hyväksytty asiantuntija voi aiempien testien tulosten perusteella todeta jarrujärjestelmässä käytettyjen osien olevan sellaisia, että niistä voidaan todeta ajoneuvon täyttävän häipymistestin vaatimukset. Lukkiutumattomia jarruja ei jatkossakaan vaadita. Jarrujärjestelmässä käytettävien osien ei tarvitse on täysin identtisiä. Aiemman sanamuodon mukaan häipymistestiä ei ole tarvinnut suorittaa, jos testin suorittaja on varmistanut, että jarruissa on käytetty komponentteja, jotka on aiemmissa mittauksissa todettu vastaavan vaatimuksia. Komponentteja koskeva vaatimus muutetaan koskemaan ajoneuvolain 2 §:n 1 momentin 22 kohdassa tarkoitettuja osia. Lainkohdan mukaisesti osalla tarkoitetaan ajoneuvon kokoonpanoa, korjausta ja huoltoa varten käytettäviä hyödykkeitä sekä varaosia.

Alaviitteisiin xvi ja xvii lisätään lausuntopalautteen perusteella lievennys siitä, että vetypäästöjen määrittämistä ei vaadita. Vetypäästöjen osalta ei tarvitse osoittaa vaatimusten täyttymistä, sillä kyseisen vaatimus valvoo käytännössä akkujen vetypäästöjä. Akkuja ei juuri voi tehdä ajoneuvokäyttöön itse, joten tehdastekoisten akkujen päästöjä ei ole tarkoituksenmukaista tutkia pitkäkestoisella ja paljon resursseja vaativalla tutkimuksella.

Liitteen kohtaan 53 (ohjattavuus, kaarreajo-ominaisuudet ja kääntyvyys) lisätään lausuntopalautteen perusteella uusi alaviite xix, jonka mukaan vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa Liikenne- ja viestintäviraston määräyksen TRAFICOM/497838/03.04.03.00/2019 mukaisesti.

Määräykseen tehdään mainittujen muutosten lisäksi tarpeelliset lainsäädännön muutoksista johtuvat muutokset säädösviittauksiin, jonka lisäksi määräykseen tehdään pieniä kielellisiä tarkistuksia, joilla ei ole vaikutuksia määräyksen sisältöön. Määräyksen luetteloinnit päivitetään kirjaimista numeroinniksi.

Määräyksen aikataulu

Määräys on tarkoitus antaa 18.2.2021 ja se on tarkoitettu tulemaan voimaan 15 maaliskuuta 2021.

Määräyksestä viestiminen

Määräyshankkeen aloittamisesta on tiedotettu Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla sekä sähköpostitse tieliikenteen määräysvalmistelun tiedotuslistalle ilmoittautuneille. Määräysluonnoksesta on pyydetty kirjalliset lausunnot ajalla 24.6.-19.8.2020. Lausuntopyyntö on julkaistu Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla ja lausuntopalvelu.fi -palvelussa. Lisäksi lausuntopyyntö on lähetetty tieliikenteen määräysvalmistelun tiedotuslistalle ilmoittautuneille sähköpostitse. Valmis määräys julkaistaan Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ja Finlexissä. Määräyksen antamisesta tiedotetaan Liikenne- ja viestintäviraston verkkosivuilla ja erikseen sidosryhmille.